

Фінанси, банківська справа та страхування

УДК 336.62

Варналій Захарій Степанович

*доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів
Київський національний університет імені Тараса Шевченка*

Варналий Захарий Степанович

*доктор экономических наук, профессор, профессор кафедры финансов
Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко*

Varnalii Zakharii

*Doctor of Economics, Professor, Professor of the Department of Finance
Taras Shevchenko National University of Kyiv*

Романюк Артем Миколайович

студент

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Романюк Артём Николаевич

студент

Киевского национального университета имени Тараса Шевченко

Romaniuk Artem

Undergraduate of the

Taras Shevchenko National University of Kyiv

**АКТИВІЗАЦІЯ ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДІВ ПОДАТКОВОГО
ПЛАНУВАННЯ ЯК ЧИННИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ
БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА
АКТИВИЗАЦИЯ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ МЕТОДОВ
НАЛОГОВОГО ПЛАНИРОВАНИЯ КАК ФАКТОР ОБЕСПЕЧЕНИЯ
ФИНАНСОВОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ**

ACTIVATION OF THE USE OF TAX PLANNING METHODS AS A FACTOR OF ENTERPRISE FINANCIAL SECURITY SUPPLY

Анотація. У статті досліджено вплив амортизаційних відрахувань на прибуток, що підлягає оподаткуванню, та надано конкретні пропозиції щодо впровадження стратегічного та поточного податкового планування у податкову політику підприємства з метою забезпечення його фінансової безпеки. Структура доходів Державного бюджету України з часів здобуття незалежності і по сьогоднішній день свідчить про те, що домінуючу роль у формуванні та розподілі фінансових ресурсів держави, відіграє саме податкова система. Але податки як елементи податкової системи виконують не лише фіскальну функцію, а й здатні стимулювати або ж дестимулювати ділову активність суб'єктів господарювання, цим самим створюючи вплив на фінансовий потенціал країни. Податкове планування – це невід'ємна складова фінансової безпеки підприємства, що являє собою сукупність заходів, спрямованих на вибір між різними альтернативними варіантами ведення бізнесу за умови досягнення найнижчого рівня податкових зобов'язань, що виникають при цьому. Податкове планування доцільне завжди: і коли підприємство процвітає, і коли воно балансує на межі рентабельності або, що значно гірше, на межі банкрутства. Можна стверджувати, що податкове планування, впритул взаємодіючи з такими управлінськими функціями, як маркетинг, фінанси, облік, юридичний супровід, кадрова політика, постачання, є одним з базових інструментів розрахунку показників ефективності бізнесу, тому що такий розрахунок без обліку податкових наслідків не відображає повну картину економічного стану. Отже, податкове планування є обов'язковим інструментом корпоративного податкового менеджменту підприємства.

Ключові слова: фінансова безпека, податковий тягар, податкове планування, податкова оптимізація, корпоративний податковий менеджмент.

Аннотація. В статті досліджено вплив амортизаційних отчислень на прибуль, подлящую налогодобложенію, и предоставлены конкретные предложения по внедрению стратегического и текущего налогового планирования в налоговую политику предприятия с целью обеспечения его финансовой безопасности. Структура доходов Государственного бюджета Украины со времен обретения независимости и по сегодняшний день свидетельствует о том, что доминирующую роль в формировании и распределении финансовых ресурсов государства, играет именно налоговая система. Но налоги как элементы налоговой системы выполняют не только фискальную функцию, а и способны стимулировать или дестимулировать деловую активность субъектов предпринимательской деятельности, тем самым создавая влияние на финансовый потенциал страны. Налоговое планирование - это неотъемлемая составляющая финансовой безопасности предприятия, которая является совокупностью мероприятий, направленных на выбор между различными альтернативными вариантами ведения бизнеса при условии достижения самого низкого уровня налоговых обязательств, возникающих при этом. Налоговое планирование целесообразно всегда: и когда предприятие процветает, и когда оно балансирует на грани рентабельности или, что гораздо хуже, на грани банкротства. Можно утверждать, что налоговое планирование, вплотную взаимодействуя с такими управленческими функциями, как маркетинг, финансы, учет, юридическое сопровождение, кадровая политика, поставки, является одним из базовых инструментов расчета показателей эффективности бизнеса, потому что такой расчет без учета налоговых последствий не

отражает полную картину экономического состояния. Таким образом, налоговое планирование является обязательным инструментом корпоративного налогового менеджмента предприятия.

Ключевые слова: финансовая безопасность, налоговая нагрузка, налоговое планирование, налоговая оптимизация, корпоративный налоговый менеджмент.

Summary. The article investigates the effect of depreciation charge on profit before tax and provides concrete proposals for the implementation of strategic and current tax planning in the tax policy of the enterprise in order to supply its financial security. The structure of revenue of the State Budget of Ukraine since independence, and to date, indicates that the tax system plays a dominant role in the formation and distribution of financial resources of the state. But taxes as elements of the tax system fulfill not only the fiscal function, but also they can stimulate or discourage business activity of enterprises, thereby affecting the country's financial potential. Tax planning is an integral part of financial security of an enterprise, which is a set of measures aimed at choosing between different alternative business variants, provided that the lowest level of tax liabilities arisen in this case. Tax planning is always worthwhile: when a company flourishes, and when it balances on the brink of profitability or, much worse, on the verge of bankruptcy. It can be argued that tax planning, closely interacting with managerial functions such as marketing, finance, accounting, legal support, personnel policy, supply, is one of the basic tools for evaluating the performance of business, because without taking into account the tax consequences, this estimate does not reflect the full picture of the economic situation. That is why tax planning is a mandatory instrument for corporate tax management.

Key words: financial security, tax burden, tax planning, tax optimization, corporate tax management.

Постановка проблеми. Наразі у податковому законодавстві України відсутні положення, які б визначали механізм досягнення цілей і завдань податкової політики, що в свою чергу гальмує розвиток бізнесу в цілому. Це не дозволяє повною мірою реалізувати потенціал інструментів податкової системи і обмежує їх сутність лише фіскальним характером, тим самим справляючи негативний вплив на розвиток підприємств, що відповідним чином створює загрозу для фінансової безпеки суб'єктів господарювання. Задля побудови ефективної системи податкового менеджменту на підприємстві, необхідне використання такого фінансового важеля, як податкове планування. Необхідність податкового планування полягає у тому, що податкове законодавство містить конкретні податкові режими, допускає різноманітні методи обчислення податкової бази і пропонує платникам різні податкові пільги. А в умовах частих змін податкового законодавства та економічної кризи в Україні, податкове планування забезпечує стабільність бізнесу, тому є невід'ємною складовою інструментарію менеджменту підприємства при прийнятті управлінських рішень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та практичні питання податкового планування висвітлені в працях В. Андрущенка [1], В. Баранової [2], О. Барановського [3], З. Живко [4], Ю. Іванова [5], Л. Лазебник [6], С. Онищенко [4], О. Підхомного [8] та багатьох інших вітчизняних та зарубіжних вчених.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження основних методів податкового планування, а також обґрунтування доцільності імплементації стратегічного та поточного податкового планування через механізм податкового менеджменту у частині забезпечення фінансової безпеки підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. В сучасних реаліях в Україні спостерігається нерівномірний розподіл податкового тягаря на

підприємства, що негативно впливає на умови конкуренції. Тому корпоративний податковий менеджмент є важливою складовою фінансового менеджменту на підприємстві. Фінансова стійкість підприємства, в першу чергу, залежить від належно організованого податкового менеджменту, адже саме він забезпечує узгодженість господарської діяльності з оподаткуванням [4; 5].

Метою податкового менеджменту є розробка та подальша реалізація податкової стратегії, яка дасть змогу оптимізувати податкове навантаження та досягнути максимальних результатів діяльності підприємства, що є головною передумовою забезпечення фінансової безпеки суб'єкта господарювання. Основними функціями податкового менеджменту є: податкове планування, розробка методів ведення бухгалтерського та податкового обліку, контроль за правильністю та достовірністю податкових розрахунків, зниження податкових ризиків, оцінка ефективності використовуваних способів податкового планування. Відповідно, результатом якісного податкового планування є організація правильного та достовірного розрахунку податків, що забезпечує оптимальний рівень податкового навантаження.

Проілюструємо вплив оподаткування та податкового планування на фінансову безпеку підприємства на прикладі планування витрат та податкових вилучень з податку на прибуток підприємства.

Враховуючи що, починаючи з 2015 року, підприємства в Україні складають і подають податкову звітність з податку на прибуток, виходячи з фінансової звітності, основоположне значення для визначення оподаткованого прибутку має облікова політика, обрана підприємством, виходячи з тих або інших стандартів. Це - сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності, також, за сучасних обставин - інструмент регулювання фінансових потоків

підприємства, так як вона містить не тільки основу для ведення підприємством бухгалтерського обліку, але і елементи його амортизаційної, боргової, дивідендної, податкової політик, які знаходять своє відображення у фінансовій звітності.

Використання при складанні фінансової звітності Міжнародних стандартів фінансової звітності, які, на відміну від Національних положень (стандартів) фінансової звітності не носять директивного характеру, і, в значній степені, базуються на оцінках і судженнях управлінського персоналу, ускладнюють процес контролю і вимоги до фінансового менеджменту, його уміння швидко зорієнтуватися в положеннях облікової політики підприємства, знайти їх відображення в бухгалтерських записах, оцінити їх правильність та вплив на фінансову звітність загалом, і як наслідок – на фінансовий результат до оподаткування, визначений у фінансовій звітності.

Використання облікової політики в процесі податкового планування доцільно розглянути на прикладі різних підходів в податковій практиці підприємства до нарахування амортизаційних відрахувань. В умовах практичної відсутності джерел довгострокового фінансування, амортизаційні відрахування стають чи не єдиним джерелом фінансової стабільності, а отже – основою фінансової безпеки підприємства. Відповідно до вимог ПКУ нарахування амортизації здійснюється протягом установленого платником податку строку корисного використання (експлуатації) об'єкта основних засобів, який фіксується наказом по підприємству при визнанні цього об'єкта активом (при зарахуванні на баланс), але не менше мінімально допустимого, визначеного Кодексом. Зрозуміло, що такі обмеження введено для того, щоб підприємства не встановлювали занадто короткі строки експлуатації для об'єктів необоротних активів та не амортизували їх вартість дуже швидко, що не на користь бюджету позначатиметься на розмірі оподаткованого прибутку.

Водночас правилами бухгалтерського обліку жодних обмежень щодо строків корисного використання (експлуатації) об'єктів основних засобів не передбачено. Із цієї причини щодо того чи іншого об'єкта основних засобів може знадобитись переглянути встановлений для нього раніше строк експлуатації у бік збільшення та амортизувати об'єкт для податкових цілей з урахуванням нових строків [8].

В даному випадку виникає тимчасова податкова різниця, яка дуже ускладнює інвестиційні процеси на підприємстві, адже у 95 випадків із 100 податкова амортизація менша за амортизацію, розраховану за даними фінансової звітності. Причинами виникнення податкових різниць між фактичною та податковою амортизацією є нормативні положення ПКУ, а саме: строго регламентовані нормами ПКУ мінімальні терміни експлуатації основних засобів та нематеріальних активів. Реальні терміни використання цих необоротних активів, як правило є меншим, а отже і фактичні амортизаційні відрахування – більшими. Крім того, підприємства можуть здійснювати дооцінку або уцінку основних засобів за встановленими правилами з відповідним збільшенням додаткового капіталу. Однак за податковими правилами, така дооцінка (уцінка) на вартість основних засобів для цілей оподаткування не впливає.

Для аналізу впливу податку на прибуток та амортизаційної податкової різниці на інвестиції та придбання підприємством основних засобів побудуємо декілька економетричних регресійних моделей за допомогою ПП EViews на основі даних квартальної фінансової звітності ПАТ «АВС» протягом I кварталу 2015-I кварталу 2018 років (табл. 1).

Побудуємо модель залежності витрат на придбання необоротних активів від обсягу витрат на амортизацію. Результати моделі наведені на рис. 1.

Вхідні дані для економетричної моделі

Період	Амортизація, тис. грн.	Податок на прибуток, тис. грн.	Придбання необоротних активів, тис. грн.	Довгострокові кредити банків, тис. грн.
Назва в моделі	Depr	Tax	Inv	Loans
I кв. 2015	129 648	237	87 610	49 485
II кв. 2015	301 168	127 429	207 002	33 111
III кв. 2015	442 663	310 055	297 757	27 300
IV кв. 2015	559 064	746 490	431 659	23 148
I кв. 2016	166 582	6 581	106 041	41 114
II кв. 2016	329 106	567 807	229 501	71 751
III кв. 2016	490 227	911 383	362 403	20 547
IV кв. 2016	700 643	911 383	501 511	17 878
I кв. 2017	179 094	124 402	172 563	15 157
II кв. 2017	370 515	369 572	221 396	337 685
III кв. 2017	560 131	532 029	413 187	347 225
IV кв. 2017	757 681	532 029	652 497	359 177
I кв. 2018	204 615	25 181	177 953	410 294

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності ПАТ «АВС»

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
DEPR	0.789973	0.050932	15.51028	0.0000
C	-18444.41	22700.13	-0.812524	0.4337
R-squared	0.956274	Mean dependent var		297006.2
Adjusted R-squared	0.952299	S.D. dependent var		166446.0
S.E. of regression	36352.63	Akaike info criterion		23.98056
Sum squared resid	1.45E+10	Schwarz criterion		24.06747
Log likelihood	-153.8736	Hannan-Quinn criter.		23.96269
F-statistic	240.5687	Durbin-Watson stat		2.131674
Prob(F-statistic)	0.000000			

Рис. 1. Регресійна модель залежності витрат на придбання необоротних активів від обсягу витрат на амортизацію ПАТ «АВС»

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності ПАТ «АВС»

Модель є адекватною. Значення Prob (F-statistic) є меншим за 0,05, що свідчить про адекватність моделі та значущість регресії в цілому. Більше того, коефіцієнт регресії є значущими, адже p-value біля t-Statistic є меншим за 0,05. Показник R-squared – це коефіцієнт детермінації, що вказує на щільність зв'язку між фактором (амортизаційні відрахування) та

результативною ознакою (чистий прибуток). В цій моделі він дорівнює 95,63%, що вказує на присутність досить сильного зв'язку між даними показниками. Зміна інвестицій в основні засоби залежить від зміни амортизації на 96%, а на 4% – від інших факторів. Рівняння регресії для даної моделі наведено на рис. 2.

Substituted Coefficients:
 =====
 INV = 0.789972847844*DEPR - 18444.4061108

Рис. 2. Рівняння регресії залежності витрат на придбання необоротних активів від обсягу витрат на амортизацію ПАТ «АВС»

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності ПАТ «АВС»

З рівняння випливає, що при зміні витрат на амортизацію на 1 тис. грн. обсяги інвестицій в основні засоби зростають на 790 грн.

По-друге, побудуємо регресійну модель залежності обсягів інвестицій в необоротні активи від обсягу сплаченого податку на прибуток (рис. 3).

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
TAX	0.378800	0.099225	3.817605	0.0029
C	146518.2	50535.72	2.899299	0.0145
R-squared	0.569878	Mean dependent var		297006.2
Adjusted R-squared	0.530775	S.D. dependent var		166446.0
S.E. of regression	114015.5	Akaike info criterion		26.26669
Sum squared resid	1.43E+11	Schwarz criterion		26.35361
Log likelihood	-168.7335	Hannan-Quinn criter.		26.24883
F-statistic	14.57411	Durbin-Watson stat		1.348598
Prob(F-statistic)	0.002855			

Рис. 3. Регресійна модель залежності обсягів інвестицій в необоротні активи від сплаченого податку на прибуток ПАТ «АВС»

Джерело: складено автором на основі фінансової та податкової звітності ПАТ «АВС»

Дана модель є також адекватною (значення Prob (F-statistic) є меншим за 0,05) та коефіцієнти є значущими (p-value біля t-Statistic є меншим за 0,05). Коефіцієнт детермінації становить 56,99%, що є значно

меншим ніж в попередній моделі та показує на присутність помірного зв'язку між зміною інвестицій в основні засоби та обсягами сплаченого податку на прибуток підприємств. Рівняння регресії для даної моделі наведено на рис. 4.

Substituted Coefficients:
 =====
 $INV = 0.378800340856 * TAX + 146518.161017$

Рис. 4. Рівняння регресії залежності обсягів інвестицій в необоротні активи від сплаченого податку на прибуток ПАТ «АВС»

Джерело: складено автором на основі фінансової та податкової звітності ПАТ «АВС»

З рівняння випливає, що при зміні суми податку на прибуток на 1 тис. грн. обсяги інвестицій в основні засоби зростають на 379 грн.

По-третє, побудуємо регресійну модель залежності обсягів інвестицій в необоротні активи від довгострокових кредитів банків (рис. 5).

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
LOANS	0.239835	0.304810	0.786834	0.4480
C	264649.2	62386.34	4.242102	0.0014
R-squared	0.053284	Mean dependent var		297006.2
Adjusted R-squared	-0.032782	S.D. dependent var		166446.0
S.E. of regression	169152.2	Akaike info criterion		27.05562
Sum squared resid	3.15E+11	Schwarz criterion		27.14254
Log likelihood	-173.8616	Hannan-Quinn criter.		27.03776
F-statistic	0.619107	Durbin-Watson stat		2.040507
Prob(F-statistic)	0.448000			

Рис. 5. Регресійна модель залежності обсягів інвестицій в необоротні активи від довгострокових кредитів банків ПАТ «АВС»

Джерело: складено автором на основі фінансової та податкової звітності ПАТ «АВС»

Дана модель є неадекватною (значення Prob (F-statistic) є більшим за 0,05) та коефіцієнти є незначущими (p-value біля t-Statistic є більшим за 0,05). Коефіцієнт детермінації становить 5,33%, що показує на відсутність

зв'язку між зміною інвестицій в основні засоби та довгостроковими кредитами банків. З цього випливає, що зовнішні джерела фінансування ПАТ «АВС» не впливають на інвестиційну діяльність компанії та всі придбання необоротних активів підприємство здійснює за рахунок внутрішніх джерел.

По-четверте, побудуємо регресійну модель залежності обсягів інвестицій в необоротні активи від чистого прибутку підприємства (рис. 6).

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
NETPR	0.150675	0.044687	3.371776	0.0062
C	59342.51	78176.42	0.759085	0.4638
R-squared	0.508245	Mean dependent var		297006.2
Adjusted R-squared	0.463540	S.D. dependent var		166446.0
S.E. of regression	121910.8	Akaike info criterion		26.40060
Sum squared resid	1.63E+11	Schwarz criterion		26.48752
Log likelihood	-169.6039	Hannan-Quinn criter.		26.38274
F-statistic	11.36887	Durbin-Watson stat		2.053508
Prob(F-statistic)	0.006233			

Рис. 6. Регресійна модель залежності обсягів інвестицій в необоротні активи від чистого прибутку ПАТ «АВС»

Джерело: складено автором на основі фінансової та податкової звітності ПАТ «АВС»

Дана модель є адекватною (значення Prob (F-statistic) є меншим за 0,05) та коефіцієнт при змінній NETPR (чистий прибуток) є значущим (p-value біля t-Statistic є меншим за 0,05). Коефіцієнт детермінації становить 50,82%, що вказує на присутність помірного зв'язку між зміною інвестицій в основні засоби та обсягами чистого прибутку. Рівняння регресії для моделі наведено на рис. 7.

Substituted Coefficients:
 =====

$$INV = 0.150675007411 \cdot NETPR + 59342.5123362$$

Рис. 7. Рівняння регресії залежності обсягів інвестицій в необоротні активи від чистого прибутку ПАТ «АВС»

Джерело: складено автором на основі фінансової та податкової звітності ПАТ «АВС»

З рівняння випливає, що при зміні суми чистого прибутку на 1 тис. грн. обсяги інвестицій в основні засоби зростають на 151 грн. В табл. 2 наведений розрахунок різниці недоотримання чистого прибутку ПАТ «АВС» у зв'язку з податковими різницями.

Таблиця 2

Розрахунок недоотримання чистого прибутку ПАТ «АВС» у зв'язку з податковими різницями

Рік	Прибуток до оподаткування, тис. грн.	Чистий прибуток, тис. грн.		Різниця, тис. грн.
		Податковий облік	Фінансовий облік	
2014	2 430 040	1 822 865	1 919 732	96 867
2015	2 063 549	1 319 191	1 671 475	352 284
2016	2 306 857	1 560 367	1 891 623	331 256
2017	4 593 591	3 399 842	3 766 745	366 903
2018	2 674 030	1 964 443	2 192 705	228 262

Джерело: складено автором на основі фінансової та податкової звітності ПАТ «АВС»

Протягом останніх п'яти років ПАТ «АВС» недоотримало 1 млрд. грн. в силу коригування свого прибутку до оподаткування на податкові різниці. За рахунок 1 млрд. грн. підприємство мало б змогу купити основних засобів приблизно на 151 млн. грн.

Проаналізувавши результати регресійних моделей можна зробити висновки, що амортизація виступає основним елементом формування капіталу в нестабільній економіці, де не працює ринок довгострокових кредитів і обмежені чисті капітальні вкладення. Крім того, реінвестування амортизаційних відрахувань забезпечує їх зростання у наступних періодах, що автоматично стимулює підприємства до їх цільового використання – відтворення капіталу. За рахунок амортизаційних відрахувань у світі фінансується близько 60% інвестицій в основний капітал. Для того, щоб використовувати амортизаційну політику для стимулювання

капіталовкладень, необхідно, щоб, по-перше, податкова амортизація значно перевищувала економічну, або, принаймні – дорівнювала їй, і по-друге, стимулювати використання амортизаційних відрахувань виключно на інвестиційні цілі [9].

Таким чином, підприємства, формуючи свою облікову політику, повинні враховувати окреслені закономірності, що даватиме їм нові можливості для фінансування, а отже – для забезпечення фінансової безпеки [4].

Висновки з даного дослідження та перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Отже, для ефективної організації податкового планування на підприємстві та послідовного впровадження його методів в податкову політику необхідно використовувати стратегічне та поточне податкове планування.

Стратегічне податкове планування в реальній практиці господарюючих суб'єктів може виглядати наступним чином:

- обов'язковий огляд проєктів нормативно-правових актів та прогноз можливого розвитку подій;
- огляд судової практики щодо спорів з приводу оподаткування;
- складання прогнозів податкових зобов'язань фірми;
- розгляд альтернативних варіантів схем управління фінансовими, документарними, інформаційними і товарними потоками;
- складання мережного графіка відповідності виконання податкових та фінансових зобов'язань організації;
- обов'язкова оцінка ризику різних інструментів, опрацювання варіантів можливих причин різких відхилень від розрахункових показників діяльності організації;
- складання прогнозу ефективності застосовуваних інструментів податкової оптимізації.

Поточне податкове планування може включати в себе наступні заходи:

- щотижневий моніторинг нормативно-правових актів;
- складання прогнозів податкових зобов'язань організації та наслідків планованих угод;
- складання графіка відповідності виконання податкових зобов'язань та зміни активів фірми;
- прогноз і дослідження можливих причин різких відхилень від середньостатистичних показників діяльності організації та податкових наслідків від введення інновацій або поточних операцій.

Для проведення цих заходів господарюючим суб'єктам необхідно мати правові системи, які повинні оновлюватися хоча б не рідше одного разу на місяць, а також супровід фахівців і експертів. Результати податкового планування необхідно також оцінювати не тільки виходячи із сум економії податків і отриманих вигід, а й із точки зору зменшення можливих збитків і витрат, які були б неминучими при веденні господарської діяльності без урахування наявних особливостей оподаткування [6].

Таким чином, активізація використання стратегічного та поточного податкового планування сприятиме не лише ефективній організації податкового планування на підприємстві, а й забезпеченню його фінансової безпеки.

Література

1. Андрущенко В. Л., Тучак Т. В. Податкова держава: [монографія] / В.Л. Андрущенко, Т.В. Тучак. – Київ: Алерта, 2016. – 304 с.
2. Баранова В. Г., Дубовик О. Ю., Хомутенко В. П. та ін. Податкова система: навч. посібник / за ред. В. Г. Баранової. Одеса: ВМВ, 2014 р. 344 с.

3. Барановський О. І. Філософія безпеки : монографія : у 2 т. / О.І. Барановський. – К. : УБС НБУ, 2014. – Т. 1: Основи економічної і фінансової безпеки економічних агентів. – 831 с.
4. Варналій З. С. Фінансова безпека підприємства: навч. посібник / З.С. Варналій, З.Б. Живко, Р.Р. Білик, С.В. Онищенко, М.О. Живко; за ред. З.С. Варналія. – Львів: Ліга-Прес, 2018. – 300 с.
5. Іванов Ю.Б. Проблеми розвитку корпоративного податкового менеджменту : монографія. – За ред. Ю.Б. Іванова. – Х.: Вид. ХНЕУ, 2010. – 496 с.
6. Лазебник Л.Л. Система податкового планування як інструмент оптимізації підприємницької діяльності. Розвиток соціально-економічних систем в геоeкономічному просторі: теорія, методологія, організація обліку та оподаткування: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Тернопіль, ТНТУ ім. І. Пулюя, 11-12 травня 2017 р.). Тернопіль, 2017. С. 171-174.
7. Основні засоби: перехідні моменти [Електронний ресурс] // ВБ «Фактор» [сайт]. Режим доступу: <http://www.nibu.factor.ua/ukr/golden/doc.html?id=18085>. – Назва з екрана.
8. Підхомний О. М. Фінансова безпека України: інструменти і стратегії формування : монографія / О. М. Підхомний. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2014. – 320 с.
9. Романюк М.В. Податкове стимулювання економіки шляхом впливу на амортизаційну політику суб'єктів господарювання [Електронний ресурс] / М.В. Романюк. – Режим доступу: <http://www.econom.univ.kiev.ua/GS/20102014/zbirnuk.pdf>. – Назва з екрана.

References

1. Andrushhenko V. L., Tuchak T. V. Tax State: [monograph] / V.L. Andrushhenko, T.V. Tuchak. – Kyiv: Alerta, 2016. – 304 p.
2. Baranova V. G., Dubovyk O. I., Khomutenko V. P., etc. Tax system: tutorial / ed. V. G. Baranova. Odesa: VMV, 2014 r. 344 p.
3. Baranovsky O. I. Philosophy of safety: monograph: 2 t. / O.I. Baranovsky. – K.: UBS NBU, 2014. – T. 1: The basis of economic and financial safety. – 831 p.
4. Varnalii Z. S. Financial security of the enterprise: training. manual / Z. S. Varnalii, Z. B. Zhivko, R. R. Bilyk, S. V. Onishchenko, M. O. Zhivko; ed. Z. S. Varnalia. - Lviv: Liga-Press, 2018. – 300 p.
5. Ivanov Y.B. Problems of Corporate Tax Management Development: monograph. – ed. Y.B. Ivanov. – Kh.: Vyd. KhNEU, 2010. – 496 p.
6. Lazebnyk L.L. The system of tax planning as a tool for optimizing entrepreneurial activity. Development of socio-economic systems in the geoeconomic space: theory, methodology, accounting organization and taxation: materials of the International scientific and practical conference (Ternopil, I. Puluy TNTU, 11-12 of May 2017). Ternopil, 2017. C. 171-174.
7. Fixed assets: transitional moments [el. resource] // VB «Faktor» [site]. Access mode: <http://www.nibu.factor.ua/ukr/golden/doc.html?id=18085>.
8. Pidkhomny O. M. Financial security of Ukraine: formation tools and strategies: monograph / O. M. Pidkhomny. – Lviv: Ivan Franko LNU, 2014. – 320 p.
9. Romanyuk M.V Tax stimulation of the economy by influencing the enterprise depreciation policy [el. resource] / M.V. Romanyuk. – Access mode: <http://www.econom.univ.kiev.ua/GS/20102014/zbirnuk.pdf>.